

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI**

TOSHKENT DAVLAT IQTISODIYOT UNIVERSITETI

Qo'lyozma huquqida

UDK: 657(575.1)

BOBOXONOVA SHAHZODA JAMOLIDDIN QIZI

**Buxgalteriya hisobi riski va uni buxgalteriya hisobotlarining
ishonchliligiga ta'siri**

**5A230901 – “Buxgalteriya hisobi (tarmoqlar va sohalar
bo'yicha)” mutaxassisligi bo'yicha**

**Magistr
akademik darajasini olish uchun yozilgan
dissertatsiya**

**Ilmiy rahbar:
i.f.d., prof. R.O.Xolbekov**

Toshkent- 2021

Mazkur magistrlik dissertatsiya ishida iqtisodiyotni modernizatsiyalash sharoitida buxgalteriya xisobi riski va uni buxgalteriya xisobotlarining ishonchliligiga ta'sirini xos xususiyatlari tadqiq qilingan, iqtisodchi olimlarning fikrlari hamda moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari asosida takomillashtirish bo'yicha ilmiy taklif hamda amaliy tavsiyalar ishlab chiqilgan.

This master's dissertation examines the risks of accounting in the context of modernization of the economy, in particular, and its impact on the reliability of accounting, developed scientific proposals and practical recommendations for improvement based on the views of economists and international financial reporting standards.

Magistrlik dissertatsiya ishi "Buxgalteriya hisobi" kafedrasida dastlabki himoyadan o'tgan:

«42» - sonli bayonnoma «22» 11/01/2021 2021 yil.

Ilmiy rahbar: i.f.d., prof. R.O.Xolbekov

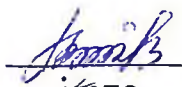
imzo

25.06.2021

sana

Magistr:

Sh.J.Boboxonova

imzo

25.06.2021

sana

“Himoyaga tavsiya etiladi”
“Buxgalteriya hisobi” kafedrası
mudiri, dots. Abdusalomova N.B.

“19” iyun 2021 yil

Himoya 2021 yil «19» iyun soat 12-00 da Toshkent davlat iqtisodiyot universitetida bo'lib o'tadi.

MUNDARIJA

KIRISH.....	4
I-BOB. BUXGALTERIYA RISKLARINING NAZARIY ASOSLARI.....	10
1.1. Buxgalteriya risklarining mohiyati.....	10
1.2. Buxgalteriya risklari tasnifi.....	16
1.3. Iqtisodiy risklarning moliyaviy hisobotlarning ishonchliligiga ta'siri.....	25
I bob bo'yicha xulosa.....	30
II-BOB. "EGIDA-SIMAKX" MCHJ BUXGALTERIYA RISKLARINI BOSHQARISHDA BUXGALTERIYA HISOB STANDARTLARINI QO'LLASH.....	31
2.1. Biznesning uzluksizligiga erishish uchun buxgalteriya risklarini boshqarishning zarurligi va ahamiyati.....	31
2.2. MHXS va BHMS tamoyillari va talablarini tahlil qilish.....	39
2.3 "EGIDA-SIMAKX" MCHJ ko'rinishidagi qo'shma korxonaning MHXS va BHMS tamoyillari va talablari tahlili.....	51
II bob bo'yicha xulosa.....	56
III-BOB. BUXGALTERIYA RISKLARINI KAMAYTIRISHNI TA'MINLASHDA NAZORAT TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH.....	58
3.1. Buxgalteriya risklarini kamaytirishda ichki nazorat tizimining o'rni.....	58
3.2. Buxgalteriya xisobida risklarni minimallashtirishda Outsorsingni o'rni.....	75
3.3. Buxgalteriya risklarini kamaytirish elementi sifatida rezerv tizimini takomillashtirish.....	86
III bob bo'yicha xulosa.....	98
XULOSA.....	100
FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI.....	104
ILOVALAR.....	114

KIRISH

Dissertatsiya mavzusining asoslanishi va uning dolzarbligi.

Zamonaviy qonunchilik xo'jalik yurituvchi sub'ektlarga buxgalteriya hisobi usullarini tanlashda, moliyaviy hisobotlarning tuzilishi va mazmunini belgilashda mustaqillik beradi. Xalqaro moliyaviy hisobot standartlarida (MHXS) va buxgalteriya hisobining milliy standartlari (BHMS) belgilangan buxgalteriya hisobi printsiplari o'rtasidagi farqlar tufayli, buxgalteriya hisoboti va hisobotlarida MHXS va BHMS o'rtasidagi farqlar tufayli noaniqliklar paydo bo'lishi mumkin. Vaziyat yanada murakkablashdi, chunki BHMS larning matnida noaniqlik mavjud, BHMS va ba'zi bir MHXS o'rtasida boshqa ichki qoidalarga ziddiyatlar mavjud. Tafovutlar natijasida noaniqlik kelib chiqadi, bu esa o'ziga xos turdagi tavakkalchilik - ya'ni buxgalteriya tavakkalining paydo bo'lishiga olib keladi. Ushbu xatarlarning moliyaviy hisobotlarning ishonchliligi va korxona faoliyati samaradorligiga ta'siri bugungi kungacha etarlicha o'rganilmagan.

Buxgalteriya tamoyillari va qoidalarini davlat va professional jamoalar tomonidan tartibga solish buxgalteriya tavakkalchiligining manbai sifatida noaniqlikni kamaytirishga yordam beradi. Buxgalteriya hisobi standartlari buxgalteriya hisobi usullarini, hisob-kitoblarni, hisobotda ma'lumotni taqdim etish hajmini, korxonani tanlash huquqini beradi va buxgalteriya xatarlarining asosiy manbai hisoblanadi.

BHMS va MHXSda nazarda tutilgan buxgalteriya hisobining muqobil usullari, qonunchilik normalarini talqin qilishda yagona yondashuvning yo'qligi ham buxgalteriya hisobida noaniqlik va tavakkalchilik paydo bo'lishiga olib keladi. Bu holatda noaniqlik buxgalterning professional qarori bilan hal qilinadi. Shu bilan birga, qonunchilikni talqin qilish xavfi mavjud, chunki qonunchilik normalarini talqin qilishga yondashuv ularni amalda kim qo'llayotganiga bevosita bog'liq.

Bu borada O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020 yil